

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

19. rujna 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Hitni prethodni postupak – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Međunarodna otmica djece – Uredba (EZ) br. 2201/2003 – Članak 11. – Zahtjev za predaju – Haška konvencija od 25. listopada 1980. – Zahtjev za izdavanje potvrde izvršivosti – Pravni lijek – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 47. – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Rok za podnošenje pravnog lijeka – Rješenje o egzekvaturi – Izvršenje prije njegove dostave”

U spojenim predmetima C-325/18 PPU i C-375/18 PPU,

povodom dvaju zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koja je uputio Court of Appeal (Žalbeni sud, Irska), odlukama od 17. svibnja 2018. (C-325/18 PPU) i od 7. lipnja 2018. (C-375/18 PPU), koje je Sud zaprimio 17. svibnja 2018. odnosno 7. lipnja 2018., u postupcima

Hampshire County Council

protiv

C. E.,

N. E.,

uz sudjelovanje:

Child and Family Agency,

Attorney General,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (izvjestitelj) i S. Rodin, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir zahtjeve suda koji je uputio prethodna pitanja od 17. svibnja 2018. (C-325/18 PPU) i od 7. lipnja 2018. (C-375/18 PPU), koje je Sud zaprimio 17. svibnja 2018. i 7. lipnja 2018., da se sukladno članku 107. Poslovnika Suda o zahtjevima za prethodnu odluku odluči u hitnom postupku,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir odluku prvog vijeća od 11. lipnja 2018. da se navedeni zahtjevi prihvate,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 13. srpnja 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Hampshire County Council, D. Day, *barrister*, kojeg je opunomoćila V. Pearce, *solicitor*,
- za osobe N. E. i C. E., N. Jackson, *SC*, B. Shipsey, *SC*, B. McKeever, *BL*, i K. Smyth, *solicitor*,
- za Attorney General, M. Browne, J. McCann i A. Joyce, u svojstvu agenata, uz asistenciju A. Finna, *BL*, i G. Durcana, *SC*,
- za Irsku, J. McCann, u svojstvu agentice, uz asistenciju G. Durcana, *SC*, i A. Finna, *BL*,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, R. Fadoju i C. Brodie, u svojstvu agenata, uz asistenciju E. Devereuxa, *QC*,
- za češku vladu, J. Vlácil, u svojstvu agenta,
- za poljsku vladu, M. Nowak, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, M. Wilderspin, u svojstvu agenta,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 7. kolovoza 2018.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) kao i članka 11. te članka 33. stavka 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133. i ispravak SL 2014., L 46, str. 22.).
- 2 Zahtjevi su upućeni u okviru spora između Hampshire County Councila (Vijeće okruga Hampshire, u daljnjem tekstu: HCC), s jedne strane, te osoba C. E. i N. E., s druge strane (u daljnjem tekstu: dotični roditelji), u vezi s povratkom troje maloljetne djece (u daljnjem tekstu: troje djece) u Ujedinjenu Kraljevinu, koju su dotični roditelji odveli u Irsku kako bi izbjegli njihovo stavljanje pod skrbništvo, i u vezi sa zahtjevom za izdavanje privremenog naloga koji su ti roditelji podnijeli u Irskoj kako bi odgodili posvajanje najmlađeg od njih te, ovisno o okolnostima, ostale djece u Ujedinjenoj Kraljevini.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

- 3 Ciljevi Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece, zaključene 25. listopada 1980. u Haagu (u daljnjem tekstu: Haška konvencija iz 1980.), kako to proizlazi iz njezine preambule, jesu, među ostalim, zaštititi djecu na međunarodnoj razini od štetnih učinaka nezakonitog odvođenja

ili zadržavanja i uspostaviti procedure koje će jamčiti što hitniji povratak djeteta u državu u kojoj je imalo uobičajeno boravište. Ta je konvencija stupila na snagu 1. prosinca 1983. i sve države članice Europske unije njezine su ugovorne stranke.

4 Člankom 1. Haške konvencije iz 1980. propisano je:

„Ciljevi ove konvencije jesu:

- (a) osigurati što hitniji povratak djece nezakonito odvedene ili zadržane u nekoj državi ugovornici;
- (b) osigurati da se prava na brigu [skrb] i viđenje s djetetom po zakonu jedne države ugovornice stvarno poštuju u drugoj državi ugovornici.”

5 Sukladno članku 3. te konvencije:

„Odvođenje ili zadržavanje djeteta smatrat će se nezakonitim:

- (a) ako predstavlja povredu prava na brigu [skrb] što ga je dobila osoba, institucija ili bilo koje drugo tijelo, kolektivno ili pojedinačno, po zakonu države u kojoj je dijete bilo stalno nastanjeno [imalo uobičajeno boravište] prije odvođenja ili zadržavanja; i
- (b) ako su se u vrijeme odvođenja ili zadržavanja ta prava ostvarivala bilo zajednički ili pojedinačno, ili bi se ta prava ostvarivala da nije bilo odvođenja ili zadržavanja.

Prava na brigu [skrb] spomenuta u točki (a) stavka 1. mogu se steći, prije svega, provedbom zakona ili na temelju sudske ili upravne odluke, ili na temelju sporazuma koji ima pravni učinak prema pravu dotične države.”

6 Članak 12. navedene konvencije predviđa:

„Ako je dijete nezakonito odvedeno ili zadržano u smislu članka 3., a na dan početka postupka pred sudskim ili upravnim organom države ugovornice u kojoj se dijete nalazi proteklo je manje od jedne godine od dana nezakonitog odvođenja ili zadržavanja, takav nadležni organ naređuje momentalni povratak [predaju] djeteta.

[...]”

7 Člankom 13. Haške konvencije iz 1980. propisano je:

„Bez obzira na odredbe prethodnog članka, sudski ili upravni organ države kojoj se zahtjev upućuje nije dužan narediti povratak [predaju] djeteta ako osoba, institucija ili drugo tijelo koje se suprotstavlja njegovu povratku [predaji] utvrdi:

[...]

- (b) da postoji ozbiljna opasnost da bi povratak [predaja] izložio dijete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi ili na drugi način doveo dijete u nepovoljan položaj.

[...]”

Pravo Unije

8 Uvodne izjave 12., 17., 21. i 33. Uredbe br. 2201/2003 glase kako slijedi:

„(12) Nadležnost u predmetima povezanim s roditeljskom odgovornošću, utvrđena ovom Uredbom, temelji se u svjetlu zaštite interesa djeteta, posebno na kriteriju blizine [...]

[...]

(17) U slučajevima nezakonitog odvođenja ili zadržavanja djeteta, predaja djeteta trebala bi se postići bez odlaganja, pa bi se u tu svrhu i dalje primjenjivala Haška konvencija [iz 1980.], dopunjena odredbama ove Uredbe, posebno njezin članak 11. Sudovi države članice u koju je dijete nezakonito odvedeno ili u kojoj se ono nalazi trebali bi biti u mogućnosti suprotstaviti se njegovoj predaji u posebnim, opravdanim slučajevima. Unatoč tome, takva odluka trebala bi biti zamijenjena naknadnom odlukom suda države članice u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište prije njegova nezakonitog odvođenja ili zadržavanja. Ako je posljedica takve odluke predaja djeteta, za njegovu predaju nije potreban nikakav poseban postupak priznavanja i izvršenja te presude u državi članici u koju je dijete odvedeno ili u kojoj je zadržano.

[...]

(21) Priznavanje i izvršenje sudskih odluka donesenih u nekoj državi članici trebalo bi se temeljiti na načelu uzajamnog povjerenja, a razlozi nepriznavanja trebali bi biti svedeni na najmanju moguću mjeru.

[...]

(33) Ova Uredba priznaje temeljna prava i poštuje načela [Povelje]. Ona posebno nastoji osigurati poštovanje temeljnih prava djeteta, opisanih u članku 24. [Povelje].”

9 Članak 1. Uredbe br. 2201/2003, naslovljen „Područje primjene”, u stavcima 1. do 3. propisuje:

„1. Ova se Uredba primjenjuje, bez obzira na prirodu suda, u građanskim stvarima koje se odnose na:

[...]

(b) dodjelu, izvršavanje, prijenos, ograničenje ili oduzimanje roditeljske odgovornosti.

2. Stvari iz stavka 1. točke (b) mogu se odnositi na:

(a) pravo na roditeljsku skrb i pravo na kontakt s djetetom;

[...]

3. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

[...]

(b) odluke o posvajanju, pripremne mjere za posvajanje ili poništavanje ili pobijanje posvajanja;

[...]”

10 U skladu s člankom 2. Uredbe br. 2201/2003:

„U svrhe ove Uredbe:

1. izraz ‚sud‘ označava sva tijela u državama članicama nadležna u stvarima koje pripadaju u područje primjene ove Uredbe, u skladu s odredbama članka 1.;

[...]

7. izraz ‚roditeljska odgovornost‘ označava prava i obveze koje se odnose na dijete ili njegovu imovinu, koja su sudskom odlukom dodijeljena fizičkoj ili pravnoj osobi, primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom. Ovaj izraz uključuje i prava roditeljske skrbi i odgoja djeteta te prava na kontakt s djetetom;

8. izraz ‚nositelj roditeljske odgovornosti‘ označava svaku osobu koja ima roditeljsku odgovornost prema djetetu;

9. izraz ‚pravo na skrb‘ uključuje prava i obveze koji se odnose na roditeljsku skrb nad djetetom, a posebno na pravo određivanja djetetova boravišta;

[...]

11. izraz ‚nezakonito odvođenje ili zadržavanje‘ označava odvođenje ili zadržavanje djeteta ako:

- (a) je riječ o kršenju prava na skrb stečenog sudskom odlukom ili primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom u skladu s pravom države članice u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije njegova odvođenja ili zadržavanja;

i

- (b) pod uvjetom da su, u trenutku odvođenja ili zadržavanja, prava na skrb bila izvršavana, bilo zajednički ili samostalno, ili bi bila izvršavana, ali u svrhe odvođenja ili zadržavanja. Smatra se da se pravo na skrb zajednički koristi kada, u skladu sa sudskom odlukom ili primjenom prava, jedan nositelj roditeljske odgovornosti ne može odlučivati o djetetovu boravištu bez pristanka drugog nositelja roditeljske odgovornosti.”

11 Članak 11. Uredbe br. 2201/2003, naslovljen „Predaja djeteta”, određuje:

„1. Ako osoba, ustanova ili tijelo koje ima pravo na skrb od nadležnih tijela u državi članici zatraži donošenje sudske odluke na temelju [Haške konvencije iz 1980.], kako bi postiglo predaju djeteta koje je nezakonito odvedeno ili zadržano u državi članici koja nije država članica u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije njegova nezakonitog odvođenja ili zadržavanja, primjenjuju se stavci 2. do 8.

[...]

3. Sud kojemu je podnesen zahtjev za predaju djeteta iz stavka 1. djeluje što je moguće brže u postupku na temelju zahtjeva, koristeći najbrži raspoloživi postupak u skladu s nacionalnim pravom.

Ničime ne dovodeći u pitanje odredbe podstavka 1., osim ako to sprečavaju izuzetne okolnosti, sud donosi odluku najkasnije šest tjedana od dana podnošenja zahtjeva.

[...]

6. Ako je sud donio odluku da se dijete ne predaje, u skladu s člankom 13. Haaške konvencije iz 1980., sud mora odmah, izravno ili putem svojega središnjega tijela, poslati presliku sudske odluke kojom je određeno da se dijete ne predaje i odgovarajuća pismena, posebno prijepis zapisnika sa saslušanja pred sudom, nadležnom sudu ili središnjem tijelu države članice u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije njegova nezakonitog odvođenja ili zadržavanja, u skladu s odredbama nacionalnog prava. Sud sva navedena pismena mora primiti u roku od mjesec dana od datuma donošenja sudske odluke kojom je određeno da se dijete ne predaje.

7. Osim u slučaju da je jedna od stranaka pred sudovima države članice u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije njegova nezakonitog odvođenja ili zadržavanja već pokrenula postupak, sud ili središnje tijelo koje prima informacije iz stavka 6. mora o njima obavijestiti stranke i pozvati ih da podnesu prijedloge sudu, u skladu s nacionalnim pravom, u roku od tri mjeseca od datuma obavijesti, kako bi sud mogao razmatrati pitanje skrbi nad djetetom.

Ne dovodeći u pitanje postupovna pravila sadržana u ovoj Uredbi, sud zaključuje predmet ako nije primio nikakve prijedloge u navedenom roku.

8. Neovisno o sudskoj odluci kojom je određeno da se dijete ne predaje, u skladu s člankom 13. Haaške konvencije, svaka kasnija sudska odluka kojom se zahtijeva predaja djeteta, koju donese sud nadležan u skladu s ovom Uredbom, izvršiva je [...] s ciljem osiguranja predaje djeteta.”

12 Članak 19. Uredbe br. 2201/2003, u vezi s litispendencijom, u stavcima 2. i 3. propisuje:

„2. Ako je postupak koji se odnosi na roditeljsku odgovornost u vezi s istim djetetom i o istom predmetu [i osnovi] pokrenut pred sudovima različitih država članica, sud pred kojim je postupak započeo kasnije s njim zastaje, po službenoj dužnosti, dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije.

3. Ako je utvrđena nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije, sud pred kojim je postupak započeo kasnije proglašava se nenadležnim u korist prvog suda.

U tom slučaju, stranka koja je pokrenula odgovarajući postupak pred drugim sudom može pokrenuti postupak pred prvim sudom.”

13 U skladu s člankom 20. Uredbe br. 2201/2003:

„1. U žurnim predmetima, odredbe ove Uredbe ne sprečavaju sudove države članice da poduzmu takve privremene, uključujući i zaštitne mjere, u odnosu na osobe i imovinu u toj državi, koje im omogućuje pravo te države članice čak i ako je, u skladu s ovom Uredbom, stvarno nadležan sud druge države članice.

2. Mjere iz stavka 1. prestaju se primjenjivati nakon što sud države članice koji je stvarno nadležan u skladu s ovom Uredbom poduzme mjere koje smatra prikladnima.”

14 U članku 23. te uredbe, naslovljenom „Razlozi nepriznavanja sudskih odluka koje se odnose na roditeljsku odgovornost”, navedene su okolnosti u kojima se sudska odluka, koja se odnosi na roditeljsku odgovornost, ne priznaje.

15 U skladu s člankom 26. navedene uredbe, sadržaj sudske odluke, koja se odnosi na roditeljsku odgovornost, ne smije se preispitivati ni u kakvim okolnostima.

- 16 U poglavlju III. odjeljku 2. Uredbe 2201/2003 njezin članak 28., naslovljen „Izvršive sudske odluke”, određuje:

„1. Sudska odluka o izvršavanju roditeljske odgovornosti nad djetetom, koja je donesena u državi članici i koja je u toj državi članici postala izvršiva te je dostavljena, izvršiva je i u drugoj državi članici ako je u toj državi članici, na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke, proglašena izvršivom.

[...]”

- 17 U skladu s člankom 31. Uredbe br. 2201/2003:

„1. Sud kojemu je podnesen zahtjev [za izdavanje potvrde izvršivosti] odluku donosi bez odlaganja. Ni osoba protiv koje se traži izvršenje niti dijete, u ovoj fazi postupka nemaju pravo podnošenja bilo kakvih prijedloga u vezi zahtjeva.

2. Zahtjev može biti odbijen samo zbog jednog od razloga navedenih u člancima 22., 23. i 24.

3. Ni u kakvim okolnostima nije dopušteno preispitivanje sadržaja sudske odluke.”

- 18 U članku 33. Uredbe br. 2201/2003, naslovljenom „Pravni lijek protiv odluke”, određeno je:

„1. Obje stranke mogu koristiti pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za izdavanje potvrde izvršivosti.

[...]

3. O pravnom se lijeku odlučuje u kontradiktornom postupku.

[...]

5. Pravni lijek protiv potvrde izvršivosti mora se uložiti u roku od mjesec dana od dana njezine dostave. Ako stranka protiv koje se traži izvršenje ima uobičajeno boravište u državi članici koja nije država u kojoj je izdana potvrda izvršivosti, rok za ulaganje pravnog lijeka iznosi dva mjeseca, a počinje teći od datuma dostave, bez obzira je li izvršena osobno ili na adresu. Rok se ne može produljiti zbog udaljenosti.”

- 19 U skladu s člankom 60. Uredbe br. 2201/2003:

„U odnosima između država članica, ova Uredba ima prednost pred sljedećim konvencijama, u onoj mjeri u kojoj se one odnose na predmete uređene ovom Uredbom:

[...]

(e) Haaška konvencija od 25. listopada 1980. o građanskim aspektima međunarodne otmice djece.”

Irsko pravo

- 20 Kao što proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-325/18, članak 42.A Poslovnika vrhovnih sudova, koji je umetnut na temelju Statutory Instrumenta br. 9 iz 2016. (Poslovnik vrhovnih sudova (nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka iz 2016.)), predviđao je u prvotnoj verziji iz 1989. automatsku odgodu izvršenja sudske odluke o izvršenju do okončanja postupka povodom pravnog lijeka. Međutim, u predmetima koji su obuhvaćeni područjem primjene Uredbe br. 2201/2003

pravilo o automatskoj odgodi nije se smatralo prikladnim. Navedeni članak 42.A pravilo 10. stavak 2. točka (ii) od sada predviđa da „izvršenje presude ili odluke može uslijediti prije isteka” predmetnog roka za podnošenje pravnog lijeka.

- 21 U skladu s člankom 42.A pravilom 10. stavkom 2. točkom (iii) Poslovnika vrhovnih sudova, odluka o izdavanju potvrde izvršivosti treba sadržavati napomenu u kojoj je navedeno da se „izvršenje presude ili odluke može odgoditi na zahtjev sudu kada je redovni pravni lijek podnesen u državi članici podrijetla”.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 22 Dotični roditelji, koji su britanski državljani, u braku su i živjeli su zajedno u Ujedinjenoj Kraljevini, stigli su trajektom u Irsku 5. rujna 2017. s troje djece od kojih je jedno rođeno dva dana prije. Gospođa E. majka je troje djece, a gospodin E. otac je samo najmlađeg od njih.
- 23 Dvoje starije djece bilo je predmet odluka o privremenom smještaju koje su donesene u Ujedinjenoj Kraljevini u lipnju 2017. HCC je, naime, već izrazio svoju zabrinutost u vezi s tom obitelji, osobito s obzirom na razinu higijene u domu, sposobnost roditelja da upravljaju ponašanjem svoje djece, obiteljsko nasilje tijekom prethodnih veza i probleme s ovisnošću o drogama. Također je utvrđeno da je jednom djetetu nanescena ozljeda koja nije slučajna i nije se mogla isključiti mogućnost da je gospodin E. počinitelj.
- 24 Dana 8. rujna 2017., zbog zabrinutosti britanskih javnih tijela za sigurnost djece, High Court of Justice (England and Wales) (Visoki sud, Engleska i Wales) donio je rješenje o stavljanju troje djece pod sudsko skrbništvo, kojim se HCC-u dodjeljuju prava na skrb (u daljnjem tekstu: rješenje o stavljanju pod skrbništvo) i koje sadržava nalog za predaju troje djece (u daljnjem tekstu: nalog za predaju).
- 25 Istog je dana HCC uspostavio kontakt sa svojom irskom inačicom, Child and Family Agency (Agencija za djecu i obitelj, Irska, u daljnjem tekstu: Agencija), pri čemu mu je priopćio svoju namjeru da od High Courta (England and Wales) (Visoki sud, Engleska i Wales) zatraži odluku o predaji troje djece. Agencija je odgovorila da se takva odluka treba izvršiti u skladu s Uredbom br. 2201/2003. Kasnije istog dana HCC je obavijestio Agenciju da je taj sud istog dana donio odluku o predaji.
- 26 Više je posjeta obavljeno u domu obitelji E. u Irskoj, no Agencija nije otkrila ništa zabrinjavajuće u vezi s djecom. Dotični su roditelji naveli Agenciji da im je bilo preporučeno da odu u Irsku kako bi izbjegli socijalne službe i stavljanje troje djece u smještaj.
- 27 Agencija je roditelje obavijestila da će na temelju informacija koje je HCC priopćio zahtijevati odluku o privremenom smještaju troje djece. Ona ih je također obavijestila da HCC može od High Courta (Visoki sud, Irska) zahtijevati priznavanje naloga za predaju troje djece i da se u slučaju prihvatanja tog zahtjeva to troje djece tada mora vratiti u Ujedinjenu Kraljevinu.
- 28 Dana 14. rujna 2017. District Court (Okružni sud, Irska) odobrio je Agenciji privremenu skrb nad troje djece te ih je Agencija smjestila kod udomitelja. Dotični su roditelji pristali na taj privremeni smještaj a da, međutim, nisu priznali njegovu osnovanost. Agencija je s roditeljima organizirala sastanak u vezi s preuzimanjem skrbi. Oni su izričito obaviješteni da izvršenje odluke o predaji, koju je upravo donio High Court (England and Wales) (Visoki sud, Engleska i Wales), HCC namjerava zahtijevati putem *ex parte* zahtjeva podnesenog High Courtu (Visoki sud, Irska) kako bi se djeca vratila u Ujedinjenu Kraljevinu.

- 29 Dana 21. rujna 2017. High Court (Visoki sud, Irska) donio je rješenje u skladu s poglavljem III. Uredbe br. 2201/2003 kojim je priznato rješenje o stavljanju pod skrbništvo i određeno da se ta odluka „izvrši na tom državnom području” (u daljnjem tekstu: *ex parte* rješenje). Istog je dana troje djece predano socijalnim radnicima HCC-a i vraćeno u Ujedinjenu Kraljevinu.
- 30 Socijalne službe HCC-a izričito su zahtijevale od svojih irskih inačica da ne stupaju u kontakt s dotičnim roditeljima smatrajući da postoji opasnost od bijega. Ovi potonji tek su stoga naknadno obaviješteni telefonom, to jest na dan predaje troje djece te im je *ex parte* rješenje službeno dostavljeno tek sljedeći dan.
- 31 Ti su roditelji pokušali podnijeti pravni lijek protiv rješenja o stavljanju pod skrbništvo, ali im je Court of Appel (England and Wales) (Žalbeni sud, Engleska i Wales) 9. listopada 2017. uskratio odobrenje za podnošenje žalbe.
- 32 Oni su 24. studenoga 2017. podnijeli High Courtu (Visoki sud, Irska) pravni lijek protiv *ex parte* rješenja. Dana 18. siječnja 2018. taj je pravni lijek, koji je podnesen dva dana nakon isteka roka predviđenog u članku 33. stavku 5. Uredbe br. 2201/2003, bio odbijen kao nepravodoban jer je rok predviđen u toj odredbi prisilne naravi i jer sud pred kojim je postupak pokrenut nema ovlast produljiti ga. Oni su protiv te odluke podnijeli pravni lijek sudu koji je uputio zahtjev.
- 33 U tim je okolnostima Court of Appeal (Žalbeni sud, Irska) odlučio u predmetu C-325/18 prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Ako se tvrdi da su roditelji i/ili drugi članovi obitelji nezakonito odveli djecu iz države njihova uobičajenog boravišta protivno sudskoj odluci koju je ishodilo javno tijelo te države, može li to javno tijelo zahtijevati da sudovi druge države članice u skladu s odredbama poglavlja III. Uredbe [br. 2201/2003] izvrše svaku sudsku odluku kojom se određuje povratak djece u prvospomenutu državu ili bi to značilo nezakonito zaobilaženje članka 11. te uredbe i Haške konvencije iz 1980. ili drugu zlouporabu prava od strane predmetnog tijela?
2. U slučaju koji se odnosi na odredbe Uredbe br. 2201/2003 o izvršenju, postoji li sud koji može produljiti rok u svrhu članka 33. stavka 5. ako se u biti radi o minimalnom kašnjenju te bi se rok inače produljio na temelju nacionalnog postupovnog prava?
3. Bez obzira na drugo pitanje, ako strano javno tijelo odvede djecu koja su predmet spora iz nadležnosti države članice u skladu s odlukom o izvršenju, koja je u skladu s člankom 31. Uredbe br. 2201/2003 donesena bez saslušanja protivne stranke, ali izvršena prije dostave takve odluke roditeljima, lišavajući ih time prava na podnošenje zahtjeva za suspenziju izvršenja takve odluke dok traje žalbeni postupak, ugrožava li takvo postupanje bit prava ‚roditelja’ prema članku 6. [Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950.] ili članku 47. Povelje, tako da ipak treba produljiti rok (u svrhu članka 33. stavka 5. te uredbe)?”
- 34 Dotični roditelji potom su sudu koji je uputio zahtjev podnijeli zahtjev za privremenu pravnu zaštitu kako bi spriječili provedbu postupka posvajanja troje djece.
- 35 HCC je priopćio svoju namjeru da provede posvajanje samo najmlađeg djeteta jer drugo dvoje djece trenutačno boravi u Ujedinjenoj Kraljevini s ocem jednog od njih.
- 36 HCC je određen kao „stranka” u glavnom postupku, ali nije u njemu sudjelovao pred sudom koji je uputio zahtjev i nije se koristio svojim pravima na saslušanje pred njim.

- 37 U tim je okolnostima Court of Appeal (Žalbeni sud, Irska) odlučio u predmetu C-375/18 prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li pravu Unije, a osobito odredbama [Uredbe br. 2201/2003], protivno to da sudovi jedne države članice donesu putem rješenja o privremenoj pravnoj zaštiti (zaštitnu mjeru) nalog koji djeluje *in personam* u odnosu na tijelo javne vlasti druge države članice zabranjujući mu da postupa u vezi s posvajanjem djece pred sudovima te države članice kada se *in personam* nalog javlja jer je nužno zaštititi prava stranaka u postupku izvršenja prema poglavlju III. te uredbe?”

- 38 Odlukom predsjednika Suda od 11. lipnja 2018. predmeti C-325/18 i C-375/18 spojeni su u svrhu pisanog i usmenog dijela postupka i u svrhu donošenja presude.

Hitni prethodni postupak

- 39 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom postupku predviđenom u članku 107. Poslovnika Suda.

- 40 U prilog svojem zahtjevu ističe hitnost u predmetu C-325/18 s obzirom na postupak posvajanja djece koji provodi HCC i kojem se majka troje djece protivi. Što se tiče najmlađeg djeteta, njegov otac također se protivi tom postupku.

- 41 S druge strane, on ističe da zahtjev za hitnu prethodnu odluku u predmetu C-375/18 proizlazi iz postupka za privremenu pravnu zaštitu koji bi u slučaju nepokretanja hitnog prethodnog postupka od strane Suda bio lišen svojeg korisnog učinka.

- 42 U tom pogledu valja navesti, kao prvo, da se ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi na tumačenje Uredbe br. 2201/2003, koja je donesena osobito na temelju članka 61. točke (c) UEZ-a, koji je postao članak 67. UFEU-a i koji je smješten u glavi V. trećeg dijela UFEU-a, a koja se odnosi na područje slobode, sigurnosti i pravde. Na njega se, slijedom toga, može primijeniti hitni prethodni postupak.

- 43 Kao drugo, valja istaknuti da se predmeti o kojima je riječ u glavnom postupku tiču troje djece koja su mlađa od šest godina i odvojena od svoje majke gotovo godinu dana te da je HCC poduzeo korake u Ujedinjenoj Kraljevini radi posvajanja najmlađeg djeteta.

- 44 U tim je okolnostima prvo vijeće Suda odlučilo 11. lipnja 2018. na prijedlog suca izvjestitelja i nakon saslušanja nezavisne odvjetnice prihvatiti zahtjev suda koji je postavio prethodna pitanja da se o njima odluči u hitnom prethodnom postupku.

Prethodna pitanja

Prvo pitanje u predmetu C-325/18

- 45 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita u biti treba li opće odredbe poglavlja III. Uredbe 2201/2003 tumačiti na način da se u slučaju tvrdnje o nezakonitom odvođenju djece, za odluku suda države članice u kojoj su djeca imala svoje uobičajeno boravište, a kojom se određuje predaja te djece, može izdati potvrda izvršivosti u državi članici domaćinu u skladu s općim odredbama.

- 46 Taj se sud osobito pita je li HCC morao iscrpiti pravne lijekove koji su u državi članici domaćinu raspoloživi na temelju Haške konvencije iz 1980., prije nego što je pokušao, a kao što je to učinio, priznati i izvršiti rješenje o stavljanju pod skrbništvo na temelju poglavlja III. Uredbe br. 2201/2003.

- 47 Kao prvo, valja zaključiti da iako se tom uredbom, kao što to proizlazi iz njezine preambule, nastoji uspostavom pravila, kojima je uređena nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, stvoriti pravosudno područje zasnovano na načelu uzajamnog priznavanja sudskih odluka, dok je cilj Konvencije, prema njezinu članku 1. točki (a), osigurati što hitniji povratak [predaju] djece nezakonito odvedene ili zadržane u nekoj državi ugovornici, postoji uska veza između ta dva instrumenta kojima je u biti zajednički cilj odvratanje od otmica djece između država te u slučaju otmice osigurati što hitniji povratak djeteta u državu njegova uobičajenog boravišta (vidjeti u tom smislu presudu od 11. srpnja 2008., Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, t. 48. i 52.).
- 48 Valja istaknuti da je u uvodnoj izjavi 17. Uredbe br. 2201/2003 istaknuta dopunska narav te uredbe jer je navedeno da ona dopunjuje odredbe Haške konvencije iz 1980., koja ipak ostaje primjenjiva.
- 49 Članak 34. te konvencije predviđa, osim toga, da ona „ne ograničava primjenu međunarodnog instrumenta koji je na snazi između države podrijetla i države kojoj se šalje zahtjev kao ni primjenu ostalog prava države kojoj se šalje zahtjev radi postizanja povratka djeteta koje je bilo nezakonito odvedeno ili zadržano ili radi provođenja prava na susrete i viđenja”.
- 50 Odnos između predmetnih instrumenata razjašnjen je u članku 11. stavku 1. Uredbe br. 2201/2003, prema kojem sudovi države članice moraju stavke 2. do 8. tog članka primijeniti na postupak predaje predviđen Haškom konvencijom iz 1980.
- 51 Valja zaključiti da te odredbe ne zahtijevaju da se u slučaju tvrdnje o međunarodnoj otmici djeteta osoba ili tijelo oslone na Hašku konvenciju iz 1980. kako bi zahtijevali što hitniji povratak tog djeteta u državu njegova uobičajenog boravišta.
- 52 To tumačenje podupire članak 60. Uredbe br. 2201/2003, iz kojeg proizlazi da ta uredba ima prednost pred Haškom konvencijom iz 1980. (presuda od 11. srpnja 2008., Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, t. 54.).
- 53 Tako, nositelj roditeljske odgovornosti može zahtijevati da se u skladu s odredbama poglavlja III. Uredbe br. 2201/2003 prizna izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti i predaji djece koju je donio sud nadležan u skladu s poglavljem II. odjeljkom 2. Uredbe br. 2201/2003. čak i ako nije podnio zahtjev za predaju zasnovan na Haškoj konvenciji iz 1980.
- 54 Kao drugo, valja ispitati je li nalog za predaju obuhvaćen materijalnim područjem primjene te uredbe, a što osoba C. E. osporava.
- 55 Iz članka 1. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 2201/2003 proizlazi da se ona primjenjuje, bez obzira na prirodu suda, u građanskim stvarima koje se odnose, među ostalim, na dodjelu, izvršavanje, prijenos, ograničenje ili oduzimanje roditeljske odgovornosti. U tom okviru, pojam „građanskih stvari” ne treba tumačiti restriktivno, nego kao autonomni pojam prava Unije kojime su osobito obuhvaćeni svi zahtjevi, mjere ili odluke u području „roditeljske odgovornosti”, u smislu te uredbe, u skladu s ciljem navedenim u njezinoj uvodnoj izjavi 5. (presuda od 21. listopada 2015., Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, t. 26.).
- 56 U članku 1. stavku 2. točkama (a) do (d) Uredbe br. 2201/2003 navodi se da se stvari koje se odnose na roditeljsku odgovornost tiču, među ostalim, prava na roditeljsku skrb, skrbništva, određivanja i dužnosti svake osobe ili tijela koje brine o djetetu i njegovoj imovini, koje ga zastupa i koje mu pomaže, kao i smještaja djeteta kod udomitelja ili u ustanovu.

- 57 U članku 2. podstavku 7. Uredbe 2201/2003 pojam „roditeljska odgovornost” predmet je široke definicije, u smislu da obuhvaća sva prava i obveze koji se odnose na dijete ili njegovu imovinu, koji su sudskom odlukom dodijeljeni fizičkoj ili pravnoj osobi, primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom (presude od 27. studenoga 2007., C, C-435/06, EU:C:2007:714, t. 49. i od 26. travnja 2012., Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, t. 59.).
- 58 Valja zaključiti da izvršavanje nadležnosti suda u pogledu stavljanja pod skrbništvo podrazumijeva korištenje pravima povezanim s dobrobiti i obrazovanjem djece kojima se uobičajeno koriste roditelji u smislu članka 1. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 2201/2003 ili aspekte povezane sa skrbništvom i odgajateljstvom u smislu članka 1. stavka 2. točke (b) te uredbe. Kao što je to istaknuo sud koji je uputio zahtjev, prijenos prava na skrb na upravno tijelo također je obuhvaćen područjem primjene navedene uredbe.
- 59 U tom pogledu iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je *ex parte* rješenjem, koje je High Court (Visoki sud, Irska) donio u skladu s poglavljem III. Uredbe br. 2201/2003, priznato rješenje o stavljanju pod skrbništvo i da je njime za ovo potonje rješenje izdana potvrda izvršivosti u Irskoj.
- 60 Nesporno je da se zahtjev za predaju troje djece ne temelji na Haškoj konvenciji iz 1980. i da je izreka rješenja o stavljanju pod skrbništvo sastavljena od više elemenata, među kojima je stavljanje te djece u sustav sudskog skrbništva i nalog za predaju. Tako proizlazi da je ovaj potonji utvrđen odlukom o roditeljskoj odgovornosti i da je neodvojiv od potonje.
- 61 Proizlazi da se odluka o stavljanju djece pod skrbništvo i predaji te djece, kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku i čija je egzekvatura zatražena pri High Courtu (Visoki sud, Irska), odnosi na dodjelu i/ili izvršavanje i/ili ograničenje roditeljske odgovornosti u smislu članka 1. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003 i da se njome razmatraju „prava na roditeljsku skrb” i/ili „skrbništvo” u smislu stavka 2. tog članka. Prema tome, takva je odluka obuhvaćena materijalnim područjem primjene te uredbe.
- 62 Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da opće odredbe poglavlja III. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na način da se u slučaju tvrdnje o nezakonitom odvođenju djece, za odluku suda države članice u kojoj su ta djeca imala svoje uobičajeno boravište, a kojom se određuje predaja navedene djece i koja je potvrđena odlukom o roditeljskoj odgovornosti, može izdati potvrda izvršivosti u državi članici domaćinu u skladu s tim općim odredbama.

Drugo i treće pitanje u predmetu C-325/18

- 63 Svojim drugim i trećim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev pita u biti treba li članak 33. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003, u vezi s člankom 47. Povelje, tumačiti na način da mu se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku protivi to da se odluka suda države članice, kojom se određuje stavljanje djece pod skrbništvo i njihova predaja i za koju je izdana potvrda izvršivosti u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje, izvrši prije nego što je potvrda izvršivosti te odluke dostavljena dotičnim roditeljima i treba li rok za podnošenje pravnog lijeka predviđen u stavku 5. tog članka 33. istaknuti protiv osobe protiv koje je zatraženo izvršenje navedene odluke.
- 64 Kao što proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku, članak 42.A pravilo 10. stavak 2. točka (ii) Poslovnika vrhovnih sudova predviđa da „izvršenje presude ili odluke može uslijediti prije isteka” roka za podnošenje pravnog lijeka.
- 65 Sud je, naime, presudio da radi izbjegavanja mogućnosti da se odgovornim učinkom pravnog lijeka podnesenog protiv odluke o izdavanju potvrde izvršivosti dovede u pitanje kratak rok iz članka 31. Uredbe br. 2201/2003, odluka o smještaju postaje izvršiva od trenutka u kojem sud države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje izda u skladu s člankom 31. potvrdu izvršivosti te odluke (presuda od 26. travnja 2012., Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, t. 125.). Sud je stoga

presudio da kako se Uredbu br. 2201/2003 ne bi lišilo njezina korisnog učinka, odluka suda države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje, a koja se odnosi zahtjev za izdavanje potvrde izvršivosti, mora se donijeti osobito žurno, pri čemu pravni lijekovi podneseni protiv takve odluke suda države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje ne smiju imati odgodni učinak (presuda od 26. travnja 2012., Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, t. 129.).

- 66 Međutim, ta tvrdnja ne dovodi u pitanje različito pitanje može li se odluka, za koju je u stadiju *ex parte* postupka izdana potvrda izvršivosti, izvršiti prije nego što je dostavljena.
- 67 U tom pogledu valja zaključiti da se na postavljena pitanja ne može odgovoriti na temelju samog teksta članka 33. Uredbe br. 2201/2003.
- 68 Naime, iako je tom odredbom predviđeno da rok za podnošenje pravnog lijeka protiv odluke o izvršenju počinje teći od dostave te odluke, u njoj nije precizirano može li izvršenje uslijediti prije te dostave.
- 69 Glede toga valja podsjetiti da je svrha uvjeta u vidu dostave odluke o egzekvaturi, s jedne strane, zaštititi prava stranke protiv koje je izvršenje odluke zatraženo te, s druge strane, s dokaznog aspekta, omogućiti točno računanje strogog roka za podnošenje pravnog lijeka koji je prisilne naravi i predviđen je člankom 33. Uredbe br. 2201/2003 (vidjeti po analogiji presudu od 16. veljače 2006., Verdoliva, C-3/05, EU:C:2006:113, t. 34.).
- 70 Na temelju tog uvjeta u vidu dostave kao i povezanog prijenosa informacija o pravnom lijeku može se osigurati da stranka protiv koje je izvršenje zatraženo ima pravo na djelotvoran pravni lijek. Tako je za zaključak da je dotična stranka bila u smislu članka 33. Uredbe br. 2201/2003 u mogućnosti koristiti se pravnim lijekom protiv odluke o egzekvaturi, ona morala biti upoznata sa sadržajem te odluke, a što pretpostavlja da joj je ona bila dostavljena (vidjeti po analogiji presudu od 14. prosinca 2006., ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 40.).
- 71 U vezi s tim, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da, u skladu s člankom 42.A pravilom 10. stavkom 2. točkom (iii) Poslovnika vrhovnih sudova, odluka o izdavanju potvrde izvršivosti treba sadržavati napomenu u kojoj je navedeno da se „izvršenje presude ili odluke može odgoditi na zahtjev sudu kada je redovni pravni lijek podnesen u državi članici podrijetla”.
- 72 Naime, mogućnost da se u skladu s nacionalnim pravom zatraži odgoda izvršenja takve odluke predstavlja bitno jamstvo za temeljno pravo na djelotvoran pravni lijek te, općenitije, za prava obrane, a koje se može nametnuti, osobito ako postoji opasnost da izvršenje odluke može dovesti do očito prekomjernih posljedica.
- 73 Iako u tim okolnostima, kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točki 119. svojeg mišljenja, osoba protiv koje je izvršenje zatraženo mora imati mogućnost podnijeti pravni lijek kako bi mogla istaknuti, među ostalim, jedan od razloga za nepriznavanje predviđenih u članku 23. Uredbe, valja zaključiti da je izvršenje naloga za predaju, čak i prije nego što je rješenje dostavljeno dotičnim roditeljima, njih spriječilo da pravodobno osporavaju „potvrdu izvršivosti” u smislu članka 33. stavka 5. Uredbe br. 2201/2003 te, u svakom slučaju, da zahtijevaju odgodu njegova izvršenja.
- 74 Osim toga, valja istaknuti da je na raspravi pred Sudom HCC naveo da je trenutačno izvršenje odluke postalo nužno zbog „opće opasnosti od bijega”. Međutim, treba zaključiti da su od 14. rujna 2017. djeca smještena u prihvatiteljskom domu u Irskoj. Slijedom toga ne proizlazi da je izvršenje odluke kojom se određuje njihov povratak u Ujedinjenu Kraljevinu bilo osobito hitno.

- 75 U tim okolnostima valja zaključiti da se članku 33. stavku 1. Uredbe br. 2201/2003, u vezi s člankom 47. Povelje, protivi okolnost da je odluka suda države članice, kojom se određuje stavljanje djece pod skrbništvo i njihova predaja i za koju je izdana potvrda izvršivosti u državi u kojoj se zahtijeva priznavanje, izvršena prije nego što je potvrda izvršivosti te odluke dostavljena dotičnim roditeljima.
- 76 Sud koji je uputio zahtjev također pita treba li u takvim okolnostima članak 33. stavak 5. Uredbe br. 2201/2003 tumačiti na način da se rok za podnošenje pravnog lijeka predviđen u toj odredbi treba istaknuti protiv dotičnih roditelja.
- 77 U tom pogledu valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi rokovi zastare općenito ispunjavaju funkciju osiguranja pravne sigurnosti (presuda od 7. srpnja 2016., Lebek, C-70/15, EU:C:2016:524, t. 55. i navedena sudska praksa). Osim toga, također je u interesu djeteta da se odluke koje se odnose na njega mogu osporavati samo tijekom ograničenog razdoblja.
- 78 U glavnom se postupku ne spori okolnost da je odluka o egzekvaturi doista dostavljena dotičnim roditeljima.
- 79 Doduše, stoga što je dostava obavljena nakon izvršenja te odluke, roditelji su bili lišeni svojeg prava zahtijevati odgodu izvršenja naloga za predaju. Međutim, ta povreda njihovih prava obrane ne utječe na rok za podnošenje pravnog lijeka koji je počeo teći dostavom te odluke.
- 80 Stoga, u takvim okolnostima sud pred kojim je pokrenut postupak ne može odobriti produljenje roka za podnošenje pravnog lijeka predviđenog u članku 33. stavku 5. Uredbe br. 2201/2003.
- 81 Uzimajući u obzir razmatranja u točki 74. ove presude, sud koji je uputio zahtjev mora ispitati može li on na temelju nacionalnog prava povući odluku o zahtjevu za izdavanje potvrde izvršivosti koja je prethodno donesena.
- 82 Na drugo i treće pitanje valja stoga odgovoriti da članak 33. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003, u vezi s člankom 47. Povelje, treba tumačiti na način da mu se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku protivi to da se odluka suda države članice, kojom se određuje stavljanje djece pod skrbništvo i njihova predaja i za koju je izdana potvrda izvršivosti u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje, izvrši prije nego što je potvrda izvršivosti te odluke dostavljena dotičnim roditeljima. Članak 33. stavak 5. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na način da sud pred kojim je pokrenut postupak ne može produljiti rok za podnošenje pravnog lijeka predviđen u toj odredbi.

Pitanje u predmetu C-375/18

- 83 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita u biti treba li Uredbu br. 2201/2003 tumačiti na način da joj se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku protivi to da sud države članice donese zaštitne mjere u obliku naloga protiv javnog tijela druge države članice, kojim se tom tijelu zabranjuje da pred sudovima te druge države članice pokrene ili vodi postupak posvajanja djece koja u njoj borave.
- 84 Valja podsjetiti da članak 20. Uredbe br. 2201/2003 dopušta sudovima koji su u njoj navedeni da izdaju privremene ili zaštitne mjere, pod uvjetom da svoju nadležnost u pogledu roditeljske odgovornosti ti sudovi ne zasnivaju na jednom od članaka u poglavlju II. odjeljku 2. te uredbe (presuda od 15. srpnja 2010., Purucker, C-256/09, EU:C:2010:437, t. 63.).

- 85 Ti su sudovi ovlašteni odrediti privremene ili zaštitne mjere samo pod uvjetom da poštuju tri kumulativna uvjeta, to jest:
- dotične mjere moraju biti hitne;
 - moraju se donijeti u odnosu na osobe ili imovinu koji se nalaze u državi članici u kojoj je sjedište tih sudova i
 - trebaju biti privremene (presuda od 15. srpnja 2010., Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, t. 77. i navedena sudska praksa).
- 86 Iz toga slijedi da nije svaka odluka iz koje ne proizlazi da ju je donio stvarno nadležan ili navodno stvarno nadležan sud nužno obuhvaćena područjem primjene članka 20. Uredbe br. 2201/2003, već u područje primjene te odredbe ulazi samo ako ispunjava uvjete propisane tom odredbom (presuda od 15. srpnja 2010., Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, t. 78.).
- 87 No, valja zaključiti da se zahtjev za izdavanje naloga o kojemu je riječ u glavnom postupku ne tiče osoba koje se nalaze u državi članici u kojoj je sjedište suda koji je uputio zahtjev te, dakle, ne ispunjava uvjet iz točke 84. ove presude.
- 88 Proizlazi da područjem primjene članka 20. Uredbe br. 2201/2003 nije obuhvaćena zaštitna mjera kao što je nalog o kojemu je riječ u glavnom postupku, a koji je zatražen od suda države članice protiv javnog tijela druge države članice i kojim se tom tijelu zabranjuje da pred sudovima te druge države članice pokrene ili vodi postupak posvajanja djece koja u njoj borave.
- 89 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev nastoji saznati svodi li se takav nalog na zabranu HCC-u da pokrene postupak pred nadležnim engleskim sudovima i tako poprima oblik *anti-suit injunctiona* koji je zabranjen na temelju presuda od 27. travnja 2004., Turner (C-159/02, EU:C:2004:228) i od 10. veljače 2009., Allianz i Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69).
- 90 U tim je presudama Sud presudio da *anti-suit injunction*, to jest nalog za zabranu osobi da pokrene ili vodi postupak pred sudovima druge države članice, nije u skladu s Konvencijom od 27. rujna 1968. o [sudskoj] nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 3.) kao niti s Uredbom br. 44/2001 jer takav nalog ne poštuje načelo prema kojem svaki sud pred kojim se vodi postupak, na temelju primjenjivih pravila, sam odlučuje je li nadležan za odlučivanje u sporu koji je pred njime pokrenut. Takvo zadiranje u nadležnost suda druge države članice nije, osim toga, u skladu s načelom uzajamnog povjerenja koje je temelj za uspostavu obveznog sustava nadležnosti, koji su svi sudovi obuhvaćeni područjem primjene tih pravnih instrumenata dužni poštovati (presude od 27. travnja 2004., Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, t. 24. i 25., od 10. veljače 2009., Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, t. 29. i 30. kao i od 13. svibnja 2015., Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, t. 33. i 34.).
- 91 U skladu s tom sudskom praksom, u ovom slučaju valja zaključiti da se na temelju Uredbe br. 2201/2003, a osobito njezina članka 26., ne može izdati nalog čija je namjena HCC-u zabraniti da u Ujedinjenoj Kraljevini pokrene sudski postupak u vezi s posvajanjem djece ili u pitanje dovesti nadležnost engleskih sudova u tom pogledu.
- 92 Međutim, valja zaključiti da nalog kao što je onaj koji su dotični roditelji zatražili ne bi prema navodima suda koji je uputio zahtjev i kako je to nezavisna odvjetnica istaknula u točkama 153. i 154. svojeg mišljenja imao za cilj niti za posljedicu to da se HCC spriječi u pokretanju postupka pred engleskim sudom s obzirom na isti predmet kao što je onaj u sporu koji je u tijeku pred sudom koji je

uputio zahtjev jer sudski postupak posvajanja, koji je pokrenut ili se vodi u Ujedinjenoj Kraljevini, ima predmet i učinke koji se razlikuju od onih u postupku koji se temelji na Uredbi br. 2201/2003, odnosi se na predaju djece i čija je namjena očuvati pravo dotičnih roditelja na pravni lijek.

- ⁹³ Osim toga, prema samom tekstu članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 2201/2003, odluka o tom posvajanju i pripremne mjere za posvajanje nisu obuhvaćene područjem primjene Uredbe.
- ⁹⁴ S obzirom na sva prethodna razmatranja, na četvrto pitanje valja odgovoriti da Uredbu br. 2201/2003 treba tumačiti na način da joj se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku ne protivi to da sud države članice donese zaštitne mjere u obliku naloga protiv javnog tijela druge države članice, kojim se tom tijelu zabranjuje da pred sudovima te druge države članice pokrene ili vodi postupak posvajanja djece koja u njoj borave.

Troškovi

- ⁹⁵ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

- 1. Opće odredbe poglavlja III. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000, treba tumačiti na način da se u slučaju tvrdnje o nezakonitom odvođenju djece, za odluku suda države članice u kojoj su ta djeca imala svoje uobičajeno boravište, a kojom se određuje predaja navedene djece i koja je potvrđena odlukom o roditeljskoj odgovornosti, može izdati potvrda izvršivosti u državi članici domaćinu u skladu s tim općim odredbama.**
- 2. Članak 33. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da mu se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku protivi to da se odluka suda države članice, kojom se određuje stavljanje djece pod skrbništvo i njihova predaja i za koju je izdana potvrda izvršivosti u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje, izvrši prije nego što je potvrda izvršivosti te odluke dostavljena dotičnim roditeljima. Članak 33. stavak 5. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na način da sud pred kojim je postupak pokrenut ne može produljiti rok za podnošenje pravnog lijeka predviđen u toj odredbi.**
- 3. Uredbu br. 2201/2003 treba tumačiti na način da joj se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku ne protivi to da sud države članice donese zaštitne mjere u obliku naloga protiv javnog tijela druge države članice, kojim se tom tijelu zabranjuje da pred sudovima te druge države članice pokrene ili vodi postupak posvajanja djece koja u njoj borave.**

Potpisi